

FÓTBÓLTSSPÆLARAR. Nýggj hálendsk kanning vísir, at fótbóltsspælarar eru ikki so gløggir sum onnur ítróttarfólk

Tann býtti fótbóltsspælarin

Eyðun Klakkstein

Tekning: Jógvan á Høvdanum (y)

Tað eru nógv, sum ongantið hava sæð tað skilagóða í, at trøllvaksni menn skulu leika soleiðis í, bara tí teir fáa eina leðurkúlu tveittu fyrri fótarnar.

Og tað er eisini liv í klichéini um, at fótbóltsspæl snýr seg um at renna eftir einum bólti í ein heilan dyst, og tú fært fatur á bóltinum, sparkar tú hann frá tær aftur.

Og kanska skulu fótbóltsspælarar ikki hava ov nógv millum oyruni.

Ein kendur bretskur venjari segði einaferð, at honum dámdi best spælarar, sum ikki vóru ov klókir ella góðir til annað enn fótbólt, tí so kundu teir samla sínar tankar um at spæla bólt.

Men tað eru eisini onnur fótbóltsfólk, sum halda okkurt annað. Ein teirra er tiltikni hálendski fótbóltsspælarin Johan Cruyff, sum eisini hevur verið venjari hjá europeiskum stórfeløgum. Hann er endurgivin fyrri at siga, at fótbóltur er 80% millum oyruni – ergo tað ræður um at hugsa í fótbólti.

Men nú hava landsmenn hjá tí mæta Cruyff funnið út av, at tað er líkt til, at fótbóltsspælarar – ið hvussu er onkrir – hava nakað av deyðavatni í høvðinum.

Í øllum førdum vísir ein nýggj hálendska kanning, at fótbóltsspælarar eru ikki eru so kringir til at minnst, hava ikki so stórt orðatilfeingi og hugsa ikki eins skjótt og fólk, sum renna ella svimja.

Kanningin var almannakunn-gjörd í tíðarritinum hjá amerikanska læknafelagnum, JAMA, í síðstu viku.

Orsøkin til hetta er sambært kanningini, at fótbóltsspælarar brúka skallan til at stúta bóltin við, og tað gevur smærri og størri heilaskjálvtar. Hetta gongur so út yvir minni og evnini til at hugsa skjótt.

Fótbóltsspæl gevur heilaskaðar

Tað eru fólk á St. Anna Hospital í Geldrop í Hálendi, sum hava gjørt kanningina. Kanningarleiðari hevur verið Erik J. T. Matsen, og kanningin, sum tey hava gjørt av 33 amatør-fótbóltsspælarum og 27 øðrum royndarfólkum, sum renna og svimja, er gjörd millum september mánaða í 1997 og mei mánaða í 1998.

Kanningin er gjörd við 16 ymiskum royndum av fótbóltsspælarum og øðrum ítróttarfólki, og hon vísir, at meira enn tridji-hvør fótbóltsspæleri í kanningini hevði vánalig evni til at leggja til rættis, meðan tiggjundi hvør av hinum royndarfólkunum høvdu sama trupulleika.

Tá kannað varð, hvussu væl fótbóltsspælarar minnst, var eisini greiður munur millum teir og hini fólkini. 27% av fótbólts-spælarunum mintust illa, meðan bara 7% av hinum royndarfólkunum stríddust við hesar kvalir.

– Hesi úrslit benda á, at fótbóltsspæl kann geva minni heilaskaðar, sum ávirkan evnini til at leggja til rættis og at minnst, siga Erik J. T. Matsen og hansara fólk í kanningini.

– Orsøkin til hesar skaðar er helst at finna í tí, at fótbólts-spælarar í miðal stúta bóltin 8,5 ferðir í einum dysti, og at teir eisini fáa onnur sløg í høvðið.

Granskararnir vísa á, at hóast heilaskaðarnir eru lítlir, er talan um ein heimsumfatandi heilsutrupulleika, sum kann raka teir 200 milliónir fótbóltsspælarar, sum eru skrásettir hjá altjóða fótbóltsamgonguni FIFA. Av hesum er nakrir túsund at finna her á landi.

– Tí er neyðugt við kanning-um av fótbóltsspælarum og til-tøkum, sum kunnu fyrbyggja hesar heilaskaðar, halda tey, sum hava gjørt kanningina.

Drekka meira

Granskararnir koma ikki inn á, hvussu teir kundu ímynda sær, at fótbóltsspælarar skuldu verið vardir móti sløgum í høvðið. Men tað er trupult at ímynda sær fótbóltsspælarar við stórum skinnara um allan skallan – nakað vit kenna frá boksi-dystum.

Men kanska er loysnin hon, sum onkrir fótbóltsspælarar langt síðani hava tikið til sín – at lata verða við at stúta bóltin...

Granskararnir hava lagað úrslitini av kanningini eftir øllum hugsandi umstøðum, so sum heilaskjálvtum, sum ikki koma av bóltspæli, nýtslu av rúsdrekka, útbúgvingarstøði og øðrum, og tað er eftir hesar justeringar, at greiði munurin millum fótbóltsspælarar og hini royndarfólkini er at finna.

Í kanningararbeiðnum komu granskararnir samstundis fram á, at fótbóltsspælarar drekka meira rúsdrekka, enn onnur ítróttarfólk, men hetta sigst ikki hava eins so stóran týðning og stútingin.

Og við kanningin hava tey, sum halda at fótbóltsspælarar ikki eru sum vanlig fólk, fingið okkurt at halda seg til – enn tá eina visundalig kanning.

Og kanska skulu fótbólts-spælarar so lata verða við at skjóta áskoðarum í skógvarnar, at teir hava ikki og nógv millum oyruni.

Tað er kanska hinumegin girð-ingina, at deyðavatnið er at finna...